

ผลการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ

The Effects of Teaching by Using the Historical Method on Learning Achievement and Development of Analytical Thinking on the Topic of ASEAN History of Mathayom Suksa

1 Students at Banprasat School in Sisaket

ศุพัตรา คำสุข (Supattra Kamsuk) * ดร.สิริวรรณ ศรีพหล (Dr.Siriwan Sripahol)**

สมประสงค์ นามบุญลือ (somprasong nuambunlue)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และ (2) เปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 45 คน ที่ได้โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และแบบทดสอบความคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to compare the pre-learning and post-learning achievements of students taught with the historical method; and (2) to compare the development effects on analytical thinking ability of students taught with the historical method.

The research sample consisted of 45 Mathayom Suksa I students of Ban Prasat School, Huay Thap Than District, Si Sa Ket Province in the 2012 academic year. The employed research instruments were learning management plans using the historical method, a learning achievement test, and an analytical thinking ability test. Statistical procedure for data analysis was the t-test.

Research findings were that (1) the post-learning achievement of students learning under the historical method was significantly higher than their pre-learning counterpart at the .05 level; and (2) students learning under the historical method had their post-learning analytical thinking ability development significantly higher than their pre-learning counterpart at the .05 level.

คำสำคัญ: วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์

Key Words: Historical method, Learning achievement, Analytical thinking

* นิสิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน (สังคมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** ศาสตราจารย์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.)

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ โดยมีจุดหมายและ

มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.) ซึ่งจากหลักการดังกล่าว ทำให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นแต่อยู่บนมาตรฐานและตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด ทำให้สถานศึกษาสามารถนำเอามาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาได้ง่าย และชัดเจนมากขึ้น ทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ประวัติศาสตร์เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเป็นสาระที่ว่าด้วยเรื่องประวัติความเป็นมาของสิ่งต่างๆ ซึ่งการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อดีตเพื่อนำมาเป็นบทเรียนและนำไปแก้ปัญหาในอนาคตได้ นอกจากนี้ความรู้ประวัติศาสตร์ยังทำให้เรารู้จักตนเอง รู้จักสังคม รู้จักประเทศและรู้จักโลกของเรา การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทำให้ “รู้เขา รู้เรา” เพื่อการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การรู้จักตนเองและเข้าใจผู้อื่น หมายถึง รู้จักขอบเขตความสามารถของตนเอง เห็นจุดอ่อนและ จุดแข็งของตนเองเพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ โรงเรียนบ้านปราสาทได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดให้มีรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติมจำนวน 1 หน่วยกิต

ประวัติศาสตร์อาเซียน เป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่งในรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท ซึ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่กล่าวถึงภูมิหลังของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ภูมิหลังของประเทศอินโดนีเซีย ภูมิหลังของประเทศมาเลเซีย ภูมิหลังของประเทศสิงคโปร์ ภูมิหลังของประเทศบรูไน ภูมิหลังของประเทศฟิลิปปินส์ ภูมิหลังของประเทศ

เวียดนาม ภูมิหลังของประเทศพม่า ภูมิหลังของประเทศลาว ภูมิหลังของประเทศกัมพูชา และ ภูมิหลังของประเทศไทย รวมทั้งแหล่งมรดกโลกที่อยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวจะเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปีพุทธศักราช 2558 ซึ่งประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวภูมิหลังของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตในกรณีที่ไม่ทำงานยังประเทศอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ความรู้ดังกล่าวยังทำให้เราสามารถเข้าใจผู้ที่มาจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขปราศจากความขัดแย้ง

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ 1 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2553 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่ต้องรีบแก้ไข หากปล่อยไว้เนิ่นนานอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาในระดับชาติได้

จากความสำคัญข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาวิจัยเรื่องผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์สูงขึ้น เพราะการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นวิธีการสอนโดยใช้วิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ มาจัดขั้นตอนการเรียนการสอน อย่างเป็นลำดับ เพื่อให้ให้นักเรียนได้องค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานของการกำหนดประเด็นปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความหลักฐานหรือข้อมูลเพื่อนำไปสู่

ข้อสรุปหรือผลของการศึกษาค้นคว้า (สิริวรรณ ศรีพหล, 2554 : 50 -54)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

3. สมมุติฐานการวิจัย

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตอำเภอห้วยทับทัน จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 325 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสในเขตอำเภอห้วยทับทัน จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ได้โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย คือ โรงเรียนบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 45 คน

4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอน เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการทดลอง

4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งวิธีการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นวิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ มาจัดขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างเป็นลำดับ เพื่อให้ นักเรียนได้องค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานของการกำหนดประเด็นปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความหลักฐานหรือข้อมูลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปหรือผลของการศึกษาค้นคว้า (สิริวรรณ ศรีพหล, 2554.)

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ 1 หน่วยการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 17 ชั่วโมง (เป็นเวลา 9 สัปดาห์)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

5.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.2.2 แบบทดสอบความคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

6.1 ดำเนินการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับ

ทัน จังหวัดศรีสะเกษ ที่เป็นกลุ่มทดลอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 17 ชั่วโมง

6.2 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.2.1 ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้เป็นกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์หลังทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว บันทึกคะแนนผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.2 ทำการทดลองสอนโดยใช้เนื้อหาประวัติศาสตร์อาเซียน ได้แก่เรื่องภูมิหลังของประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศ และแหล่งมรดกโลกในประเทศสมาชิกอาเซียน ใช้เวลาเรื่องละ 2 ชั่วโมง 16 แผน และ แผนละ 1 ชั่วโมง จำนวน 1 แผน รวมทั้งสิ้น 17 ชั่วโมง

6.2.3 ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังทดสอบหลังเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว บันทึกคะแนนผลการทดลองไว้เป็นคะแนนหลังเรียนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.4 นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.5 นำผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มทดลองที่สอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ผลการพัฒนาความคิดวิเคราะห์

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

7.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ 1 เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ด้วยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent)

7.2 เปรียบเทียบผลการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ 1 เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียน ที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มทดลองด้วยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent)

ผลการวิจัย

8. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	45	12.60	3.30	42.86**
หลังเรียน	45	33.68		

$t(\alpha = .05, df = 44) = 1.634^{**}$ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียน ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการพัฒนาความคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	45	12.24	3.73	28.82**
หลังเรียน	45	28.26		

$t(\alpha = .05, df = 44) = 1.634^{**}$ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนพบว่า พัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

9. สรุปผลการวิจัย

9.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.2 ผลการพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่า

ก่อนเรียน นอกจากนั้นนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจาก

10.1 การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้มาคิดวิเคราะห์และวิพากษ์หลักฐานต่างๆ ตามวิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ทางประวัติศาสตร์มาจัดขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างเป็นลำดับ ตรงตามทีลิวรรณ ศรีพหล กล่าวไว้ในการจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สังคมศึกษา หน่วยที่ 13 ว่าวิธีสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์นี้ นับว่าเป็นวิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง ผลจากการศึกษาจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และอาจได้องค์ความรู้ใหม่ วิธีสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ จะทำให้ผู้เรียนเรียนประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ และเกิดทัศนคติใหม่ว่า วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีเหตุและผลและมีคุณค่าอย่างแท้จริง ซึ่งจากการสอนประวัติศาสตร์อาเซียนพบว่า นักเรียนสามารถตั้งประเด็นปัญหาว่าประเทศสมาชิกอาเซียนมีประวัติความเป็นมาอย่างไร และมีแหล่งมรดกโลกที่น่าสนใจใดบ้างที่อยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เมื่อนักเรียนตั้งประเด็นปัญหาที่ตนสนใจได้แล้วนักเรียนก็มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้โดยการหาหลักฐานที่เป็นตำรา เอกสารวิชาการ บทความและรูปภาพแหล่งมรดกโลกในอาเซียนมาประกอบในการวิเคราะห์หลักฐาน โดยนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์หลักฐานดังกล่าวพบว่า นักเรียนมีความพยายามในการแสวงหาความรู้โดยการรวบรวมหลักฐานและมีความพยายามในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ทั้ง 5 ขั้นมาศึกษาประวัติศาสตร์อาเซียนครบถ้วนทุกขั้นตอน เมื่อมีปัญหาในการเรียน นักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจในเนื้อหาประวัติศาสตร์อาเซียนได้ดีขึ้น นักเรียนสามารถนำวิธีการนี้ไปแสวงหาความรู้จากการเรียนประวัติศาสตร์ต่างๆ ได้

10.2 ครูมีการเตรียมสื่อที่ดี โดยเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน เพราะวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่องราวของเหตุการณ์ในอดีตที่เกิดจากพฤติกรรมที่มีผู้เขียนอย่างมีระเบียบและมีเหตุผลให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งการศึกษาประวัติศาสตร์จะต้องศึกษาจากหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับวาร์ด (Ward) ที่ได้ให้ความหมายของประวัติศาสตร์โดยนัยแห่งความหมายของคำที่ทุกคนยอมรับก็คือการสืบสวนสอบสวน (inquiry) โดยสืบสวนสอบสวนเรื่องราวความเป็นมาในอดีตของมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอภินิหาร นิยายปรัมปราที่เล่าสืบทอดกันมาหรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่ผ่านมามีในอดีตทั้งนี้เพื่อการอธิบายเรื่องราวหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างมีเหตุผล ดังนั้นการเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์อาเซียนมีมากมาย เช่น เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของประเทศสมาชิกอาเซียน รูปภาพแหล่งมรดกโลกในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดดิจิทัล โรงเรียนบ้านปราสาท การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตจากห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (school online) โรงเรียนบ้านปราสาท การอภิปรายกลุ่มที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การวิเคราะห์ วิพากษ์หลักฐานทั้งภายในและภายนอก การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในอินเทอร์เน็ตจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ดียิ่งขึ้น ครูและนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุตกรัก แก้ว

ระจับ ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาความคิดวิเคราะห์เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นปัตตานีในรายวิชา ส 41101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนทุ่งยางแดงพิทยาคม จังหวัดปัตตานี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีการพัฒนาการความคิดวิเคราะห์สูงอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพศาล เรือนทัพ ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงของราชอาณาจักรไทยในรายวิชา ส 028 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอารียา ศิโรตม์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเขาวภา ประครองศิลป์ และศักดิ์สิทธิ์ หัสมิตร เรื่องพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ กรณีศึกษานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีส่วนในการเรียนและมีการปฏิสัมพันธ์กัน ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการ การคิดการทำงานเป็นกลุ่ม การสร้างความรู้ด้วยตนเอง นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนเกิดความสุขในขณะที่เรียน

จึงกล่าวได้ว่า การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการสอนที่นักเรียนได้ใช้ความสามารถด้านความคิดวิเคราะห์ และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของหลักฐานที่หามาได้โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดวิเคราะห์สูงขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพล รองศาสตราจารย์สมประสงค์ น่วมบุญถือ และรองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เป็นกำลังใจ และให้แนวคิดต่างๆ ที่มีคุณค่ายิ่งต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งต่อความกรุณาในการทำวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์วันมพร พาหะนิษฐ์ คุณครูภานิชา โชคอนุวัฒน์ คุณครูนวลละออง ทัดไทย คุณครูเรไร สงค์พิมพ์ และคุณครูสิริสุดา เกียงขวา ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่ดียิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านนุยาวที่กรุณาให้การสนับสนุนในการทดลองเครื่องมือและขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านปราสาท ที่สนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย รวมทั้งให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อจรัส คำสุข
คุณแม่ประจวบ คำสุข ผู้จุดประกายการศึกษาต่อ และ
สนับสนุนงบประมาณและให้กำลังใจเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีความดีและ
ประโยชน์แล้ว ขอมอบแด่บูรพาจารย์และผู้มีพระคุณ
ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551)
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. สำนักวิชาการและ
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร.
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.
ทิสนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน.
กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ธิดา สาระยา. (2529). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น.
กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.
นิธิ เอียวศรีวงศ์และอาคม พัตยยะ. (2525). หลักฐาน
ประวัติศาสตร์ในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรค
ดิ่ง.
นิภาภรณ์ แสงดี. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและความสามารถในการคิด
วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดยการสอนแบบอริยสัจ กับการสอนตาม
คู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรม

สามัญ. ปรินญาณพนธ์. กรุงเทพมหานคร.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร.

ไพศาล เรียนทัพ. (2544). ผลของการสอนด้วยวิธีการ
ทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนเรื่องการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงของ
ราชอาณาจักรในรายวิชา ส028 ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกำแพงเพชร
พิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์.
นันทบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรม
ศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร. กรุงเทพมหานคร.

เยวภา ประครองศิลป์และศักดิ์สิทธิ์ หัสมินทร์.
(2546). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกร
เรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้วิธีการเรียนทาง
ประวัติศาสตร์ : กรณีศึกษานักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา. ขอนแก่น.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ระพีพันธ์ ศรีรัมย์. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและความสามารถในการคิด
อย่างมีเหตุผลเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดย
การสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการ
แก้ปัญหา. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อัสสัณ)

ศุภพงศ์ อยู่ทอง. (2531). อิทธิพลของคำถามชั้น
วิเคราะห์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรคิดแบบ
วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในวิชาสังคมศึกษา. ปรินญาณพนธ์.
กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัย ศรีนครินท
รวโรฒ ประสานมิตร.

สมนึก ปฏิพานนท์. (2542). ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิริวรรณ ศรีพล. (2536). ประวัติศาสตร์กับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ใน ประมวลสาระชุดวิชาสาระและวิธีทางวิชาสังคมศึกษา หน่วยที่ 4. นนทบุรี. บัณฑิตศึกษา. สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สิริวรรณ ศรีพล. (2550). วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ใน ประมวลสาระชุดวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 5. นนทบุรี. บัณฑิตศึกษา. สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สิริวรรณ ศรีพล. (2554). การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ (1) ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สังคมศึกษา หน่วยที่ 12. นนทบุรี. บัณฑิตศึกษา. สาขาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สิริวรรณ ศรีพล. (2554). การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ (2) ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สังคมศึกษา หน่วยที่ 13. นนทบุรี. บัณฑิตศึกษา. สาขาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุดรัก แก้วระงับ. (2548). ผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาความคิดวิเคราะห์เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นปัตตานีในรายวิชา ส 41101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน

ทุ่งยางแดงพิทยาคม จังหวัดปัตตานี . วิทยานิพนธ์ . นนทบุรี . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อารียา ศิโรตม. (2545). ผลของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

อำพร ไตรภักทร. (2543) คู่มือการเรียนการสอน การคิดวิเคราะห์วิจารณ์. ขอนแก่นการพิมพ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อี เอช. การ์. (2527). ประวัติศาสตร์คืออะไร. ชาดิชา พณานนท์ แปล สมาคมประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร บริษัทอักษรเจริญทัศน์ (อจท.) จำกัด.

Ward Paul. (1971). “The Awkward Socai Science : History” In Socience in the Schools.

เอกสารอ้างอิง (ออนไลน์)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ. จุดมุ่งหมายของประวัติศาสตร์ (ออนไลน์). <http://kanchanapisek.or.th/kp8/sirindhorn/pratep41.html>. สืบค้น วันที่ 9 มีนาคม 2555.

สมประสงค์ น่วมบุญลือ การคิดวิเคราะห์. (ออนไลน์). <http://my.opera.com/somprasong/blog/12-logical-thinking>. สืบค้น วันที่ 9 มีนาคม 2555.

สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. อาเซียนศึกษา. (ออนไลน์). www.social.obec.go.th/node. สืบค้น วันที่ 5 ตุลาคม 2554.